

Ontwapenen om te ontwikkelen. Voor een kernwapenvrij Europa en een kernwapenvrije wereld. Kernwapens weg uit Kleine Brogel.

2009 en 2010 brachten enkele lichtpunten in het streven naar een kernwapenvrije wereld, maar – jammer genoeg - ook versterkte standpunten. Hieronder een ademtocht door de jaren 2009 en 2010 en een vooruitblik op 2011.

Wat gebeurde er in 2009 en 2010 ?

Op **5 april 2009** geeft de Amerikaanse president Barack Obama in Praag een historische speech waarin hij benadrukt dat de VS de morele verantwoordelijkheid hebben om kernwapens te bestrijden, omdat ze zelf het enige land zijn die ze ooit daadwerkelijk gebruikt hebben (Hiroshima en Nagasaki in 1945). De Koude Oorlog is voorbij maar ongeveer 25.000 kernwapens staan nog opgesteld in 14 staten, waarvan 9 kernwapenstaten (VS, Rusland, China, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, Pakistan, India, Israël, Noord-Korea). President Obama zet met deze uitspraken de kernontwapening opnieuw op de internationale politieke agenda.

Op **21 september 2009** schrijft een groep Belgische parlementsleden uit kamer en senaat een brief aan het Amerikaanse Congres om de verdere ontplooiing van Amerikaanse tactische kernwapens in België (en Europa) te stoppen, omdat dit een verspilling is van middelen. De Amerikaanse B61-kernbommen (waarvan er tussen de 10 en 20 opgeslagen liggen op de militaire basis van Kleine Brogel) hebben immers geen enkel nut meer in de NAVO-strategie van afschrikking, vermits dit ook met conventionele middelen bereikt kan worden. Op 29 januari 2009 herneemt de senaat een unaniem gestemde resolutie van 2005 waarin de Belgische regering gevraagd wordt om in NAVO-verband de terugtrekking van deze B61-kernwapens te bepleiten.

Op **24 september 2009** neemt de Veiligheidsraad van de VN, voorgezeten door president Obama, unaniem een resolutie aan die oproept tot een kernwapenvrije wereld. De resolutie roept op tot verdere inspanningen voor ontwapening en voor vermindering van het risico op nucleair terrorisme. “Deze historische resolutie weerspiegelt ons gemeenschappelijk doel van een kernwapenvrije wereld” zegt Obama. Volgens secretaris-generaal van de VN Ban Ki-moon is de resolutie “een nieuwe start voor een nieuwe toekomst”. De resolutie roept ook alle staten op om het non-proliferatieverdrag uit te voeren en de verdere verspreiding van kernwapens in de wereld tegen te gaan.

De kernontwapening wordt nog concreter als op **8 april 2010** te Praag de VS en Rusland een nieuw START-verdrag (Strategic Arms Reduction Treaty) ondertekenen. De beide kernmachten zullen op basis van dit verdrag (in 7 jaren tijd) hun operationele strategische kernwapens reduceren tot 1550 aan beide zijden: voor de Amerikanen is dat ongeveer een kwart minder dan vandaag en voor de Russen een derde. Het nieuwe START verdrag werd ondertussen door beide landen geratificeerd (**26 januari 2011**).

Van **3 tot en met 28 mei 2010** onderhandelen de 189 verdragstaten op een 5-jaarlijkse toetsingsconferentie in New-York om het uit 1968 daterende non-proliferatieverdrag (NPV) nieuw leven in te blazen. Dit NPV blijft het belangrijkste wapen tegen de verspreiding van kernwapens. Aan heikele dossiers geen gebrek: de nucleaire ambities van Iran, het kernprogramma van Noord-Korea, de eeuwige spanningen tussen kernmachten India en Pakistan en Israël dat nog altijd niet officieel toegeeft kernwapens te bezitten. Op deze toetsingsconferentie wordt nauwelijks vooruitgang geboekt. Men herhaalt de afspraken die reeds in 2000 gemaakt werden. Pro memorie: het non-proliferatieverdrag verbiedt de niet-kernwapenstaten om kernwapens te verwerven; in ruil beloven de kernwapenstaten nucleair te ontwapenen en om andere landen toegang te verschaffen tot nucleaire technologie voor civiel gebruik. Er wordt (bij afwezigheid van Israël) afgesproken dat in 2012 een conferentie zal plaatsvinden over de creatie van een kernwapenvrije zone in het Midden-Oosten. Spijtig genoeg kwamen er geen afspraken over het ijveren voor een kernwapenvrij Europa.

Mayors for Peace en de vredesbewegingen in België vragen al lang de verwijdering van de resterende Amerikaanse tactische kernwapens uit Europa. Aangezien de VS de enige kernwapenmacht is met kernwapens op een vreemd grondgebied, kan dit unilateraal gebeuren. Op deze wijze kan er tenminste constructief gewerkt worden aan kernontwapening in de wereld.

In het najaar van 2010 raakt bekend dat Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk willen samenwerken op vlak van kernwapens, wat de poort opent voor een Europese atoombom. Voor Mayors for Peace en de vredesbewegingen in België is dit een negatieve evolutie die absoluut moet bestreden worden.

Van **19 tot en met 21 november 2010** komt de NAVO-top met alle presidenten en ministers van de lidstaten bijeen in Lissabon om over het nieuw strategisch concept te praten. In de aanloop naar deze top hebben vertegenwoordigers van België, Nederland, Luxemburg, Duitsland en Noorwegen voorzichtige pogingen ondernomen om het verwijderen van de Amerikaanse atoomwapens op de agenda te krijgen, wat niet lukte. In het nieuwe concept dat de NAVO-lidstaten hebben goedgekeurd staat vermeld dat “zolang er kernwapens zijn in de wereld, de NAVO een nucleaire alliantie zal blijven.” Deze uitspraak zet een domper op het enthousiasme van diegenen voor wie een kernwapenvrije wereld heel dichtbij gekomen was. Volgens Mayors for Peace en de vredesbewegingen in België hebben de NAVO-landen in Lissabon een historische kans laten liggen om de laatste Amerikaanse tactische kernwapens (ongeveer 200 in totaal) uit Europa weg te halen.

Wat voor 2011 ?

In **2011** zullen de NAVO-landen verder congresseren over een herziening van het NAVO-defensiebeleid met een nadere bepaling over wat een gepaste combinatie is van conventionele en nucleaire afschrikking. De rol van de militair overbodige B-61 bommen zal terug ter sprake komen. Dit is een nieuwe kans om de kernontwapening op de NAVO-agenda te plaatsen en te ijveren voor de verwijdering van de Amerikaanse tactische kernbommen uit Kleine Brogel en andere Europese landen. De militaire strategie van de NAVO zit nog steeds geworteld in een context van de Koude Oorlog. In die context werden de Amerikaanse tactische kernwapens indertijd in West-Europa geplaatst. Maar : het bipolaire wereldbeeld uit de Koude Oorlog behoort intussen reeds twintig jaar tot het verleden. Het relatieve veiligheidsgevoel die de nucleaire afschrikkingstheorie met zich mee bracht is verdwenen. Intussen bezitten 14 landen waaronder 9 kernwapenstaten kernwapens en dreigt de technologie in handen van terroristen te geraken. Deze evoluties bewijzen de noodzaak van een gewijzigde nucleaire strategie voor alle kernmachten in de richting van wereldwijde ontwapening.

De tijd dringt. Al jaren zeggen politici, vredesbewegingen, wetenschappers en maatschappelijke organisaties wereldwijd dat in 2020 de wereld kernwapenvrij moet zijn.

Hierbij willen Mayors for Peace en de vredesbewegingen in België hun politici alvast oproepen om zo snel mogelijk werk te maken van: de onmiddellijke verwijdering van de Amerikaanse tactische kernwapens uit Kleine Brogel, een kernwapenvrij Europa in 2015 en een verdrag dat alle massavernietigingswapens verbiedt: naast de chemische en biologische, ook de atoomwapens.

Een kernwapenvrije wereld in 2020 : het moet kunnen.

1. Ludo Abicht, docent ethica UGent
2. Tom Sauer, docent Internationale Politiek, Universiteit Antwerpen
3. Dirk Vandermaelen, ondervoorzitter SP.a en kamerlid SP.a
4. Marleen Temmerman, senator SP.a
5. Patrik Vankrunkelsven, prof. Huisartsengeneeskunde, gewezen senator
6. Ingrid Pira, burgemeester van Mortsels, voorzitter Mayors for Peace
7. Luc Dehaene, burgemeester van Ieper, internationaal voorzitter Mayors for Peace
8. Jef De Loof (voorzitter) in naam van Vredeshuis Aalst en Artsen voor de Vrede
9. Kathleen Van Brempt, Europees parlamentslid (SP.a)
10. Saïd El Khadraoui, Europees parlamentslid (SP.a)

11. Prof. Katlijn Malfliet, decaan Faculteit Sociale Wetenschappen KULeuven
12. Annemie Neyts, Europees parlamentslid, Minister van Staat (Open VLD)
13. Patrick Develtere (voorzitter) in naam van ACW
14. Alain Clauwaert (nationaal voorzitter) in naam van De Algemene Centrale – ABVV
15. Louis Van Geyt, gewezen voorzitter KPB-PCB
16. Jo Hanssens (voorzitter) in naam van Pax Christi Vlaanderen
17. Nelly Maes (voorzitter) in naam van Vlaams Vredesinstituut
18. Jan Roegiers, Vlaams parlement (SP.a)
19. Eva Brems, hoogleraar mensenrechten UGent en federaal kamerlid voor Groen!
20. Eddy Van Lancker (federaal secretaris) in naam van ABVV / FGTV
21. Frieda Brepoels, Europees parlamentslid (NVA)
22. Marianne Thyssen, Europees parlamentslid (CD&V)
23. Sabine De Bethune, federaal parlamentslid (CD&V)
24. Pieter Teirlinck (secretaris) in naam van vzw Vrede
25. Bart Staes, Europees parlamentslid (Groen !)
26. Wouter De Vriendt, federaal parlamentslid, gemeenteraadslid Oostende (Groen!)
27. Philippe de Salle (président) in naam van AMPGN
28. Michel Vanhoorne in naam van LEF
29. Louis Michel, Député européen et Ministre d'état (MR)
30. Juliette Boulet, Député Fédéral (Ecolo)
31. Eric Remacle, Professeur à l'ULB
32. Roel Stijnen in naam van Vredesactie
33. Samuel Legros in naam van CNAPD
34. Miep Brackeva, stuurgroep VAKA/OCV en Vrouwen voor Vrede (periode 1979 tot en met 1989)
35. André Bogaert, voorzitter VAKA/OCV (periode 1979 tot en met 1987)
36. Eloi Glorieux in naam van Greenpeace
37. Rik Pinxten, Prof Cultuurwetenschappen UGent
38. Rik Coolsaet, Prof. Dep. Politieke Wetenschappen UGent
39. Helmut Jaspers, provincie- en gemeenteraadslid Kapellen (SP.a)
40. Mieke Dewinter, gemeenteraadslid Oostende (SP.a)
41. Léon Scheepers, arts
42. Ludo Segers (voorzitter) in naam van VAKA/Hand in Hand
43. Goedele De Keersmaeker, onderzoeker Instituut Internationale Studies UGent
44. FerreWyckmans (algemeen secretaris) in naam van LBC-NVK
45. Philippe Mahoux, Sénateur Fédérale (PS)
46. Ludwig Vandenhove, burgemeester Sint-Truiden (SP.a)
47. Sven Biscop, professor Internationale Politiek UGent
48. Annemie Janssens (algemeen directeur) in naam van KAV
49. Dimitri Vandembroucke (nationaal voorzitter) in naam van Chirojeugd Vlaanderen
50. Maaike Van Miert (nationaal voorzitter) in naam van Chirojeugd Vlaanderen
51. Annuschka Van de Walle in naam van FOS – Socialistische Solidariteit
52. Danny Jacobs (directeur) in naam van Bond Beter Leefmilieu
53. Stefaan Declercq (algemeen secretaris) in naam van Oxfam-Solidariteit / Secrétaire Général Oxfam-Solidarité
54. Bogdan Vanden Berghe (algemeen secretaris) in naam van 11.11.11
55. Pol De Greve (directeur) in naam van Broederlijk Delen
56. Lieven De Cauter, prof. KULeuven en BRussells Tribunal
57. Filip De Bodt, gemeenteraadslid Herzele (LEEF)
58. Sarah Hutse (voorzitter) in naam van vzw 't Uilekot Herzele
59. Anton Christiaens (voorzitter) in de naam van Jeugdbond voor Natuur en Milieu (JNM)
60. David Dessers in naam van vzw Climaxi
61. De Vereniging met personen met een Handicap VFG vzw
62. Martine Lemonnier (nationaal verantwoordelijke) in naam van VIVA - Socialistische Vrouwen Vereniging vzw
63. Marijke Pinoy, actrice

64. Drukkerscollectief De Wrikker
65. Jacinta De Roeck, gewezen senator
66. Ico Maly (coördinator) in naam van Kif Kif
67. Luc Deliens, prof. of Public Health and Palliative Care – VUB
68. Sam Van den Plas in naam van Gents milieufront
69. PVDA Schaarbeek
70. Kunstencentrum Campoo – Gent
71. Els Flour (voorzitter) in naam van Vrouwen Overleg Komitee (VOK)
72. Jan Rutgeerts (stafmedewerker) in naam van Jeugd en Vrede vzw
73. Amnesty International Vlaanderen
74. Luc Van den Bossche, voorzitter Brussels Airport Company N.V.
75. Jean-Jacques Viseur, Bourgemestre de Charleroi (CDH)
76. Els Keytsman (directeur) in naam van Vluchtelingenwerk Vlaanderen vzw
77. Famke Veckeman in naam van Friends of the Earth Vlaanderen en Brussel
78. Kristof Calvo, federaal parlementslid Groen!
79. Meyrem Almaci, federaal parlementslid Groen!
80. Bart Caron, Vlaams parlementslid Groen!
81. Jos Geysels, minister van staat
82. Kim Van Cauteren (voorzitter) in naam van Jong N-VA
83. Jean-Claude Maene, Bourgemestre de Beauraing (PS)
84. Bruno Tuybens, burgemeester Zwalm (SP.a) en lid van Mayors for Peace
85. Freya Piryns, senator en gemeenteraadslid Antwerpen (Groen!)
86. David Berg (manager noord) in naam van Oxfam-Wereldwinkels vzw
87. Jean-Michel Javaux, co-président d'Ecolo
88. Karin Temmerman, kamerlid SP.a
89. KLJ
90. Toon Fonteyne, nationaal coördinator KSJ-KSA-VKSJ
91. Kurt De Loor, Vlaams Volksvertegenwoordiger (SP.a) en voorzitter OCMW Zottegem
92. Maite Morren, internationaal secretaris, Anima Jong Links
93. Commission Justice et Paix
94. Pax Christi Wallone – Bruxelles
95. CNC-D-11.11.11
96. Casi-UO asbl
97. Thomas Holvoet (coördinator) in naam van Netwerk Rechtvaardigheid en Vrede
98. Piet De Bruyn, senator (N-VA)
99. Sabine Van Belle (coördinator) in naam van Jong Groen!
100. Hugo Van Dienderen (voorzitter) in naam van Groen!Plus
101. Yvan Mayeur, député PS
102. Christophe Lambrechts (verbondscommissaris) in naam van Scouts en Gidsen Vlaanderen
103. Bruno Coppieters, prof. Internationale Politiek VUB
104. Marc Bontemps (directeur) in naam van Ecolife vzw
105. Karel De Mey (ondervoorzitter) in naam van De Weerstand
106. Zoé Génot, Député Fédérale Ecolo
107. Emmanuel Disabato, Député régional et communautaire (Ecolo)
108. Pierre Galand, Président du Forum Nord-Sud
109. Minderhedenforum vzw
110. Laurence Willemse (co-présidente) au nom d'Ecolo Jeune
111. Olivier Bierin (co-président) au nom d'Ecolo Jeune
112. Olivier Deleuze, Député Fédéral Ecolo
113. Vincent Lurquin, Député régional Bruxellois Ecolo
114. René-Paul Malevé au nom de Rencontres pour la paix
115. Benoit Constant (responsable national) au nom des Jeunes CSC
116. Elvis Peeters (schrijver)
117. Peter Holvoet-Hansen (stadsdichter Antwerpen)
118. Noëlla Elpers (schrijfster)

119. Benoît Calvi, au nom de Action pour la Paix
120. Bart Vonck, auteur
121. Patrick Lauteur, auteur
122. Barbara Delcourt, prof. à la Faculté des sciences sociales et politiques (ULB)
123. Johan De Boose, auteur
124. Geertrui Daem, auteur
125. Prof. em. Philip Nauwelaerts (UA)
126. SAP (Socialistische Arbeiderspartij)
127. René Lauwers, gemeenteraadslid Aartselaar (Groen!)
128. Dr. Dirk Van Duppen (voorzitter) in naam van Geneeskunde voor het Volk
129. Jan Treunen (algemeen directeur) in naam van de Fietsersbond vzw
130. August Feyen (coördinator) in naam van Limburgse Milieukoepel vzw
131. Michel Vandenbosch (voorzitter) in naam van GAIA
132. Rik Van Braband (secretaris) in naam van actie-milieugroep VALK
133. Sabien Leemans (policy coördinator) in naam van W.W.F.-Belgium
134. Thierry Jacques, au nom du MOC
135. Isabel Ceballos (coördinator) in naam van YWCA Antwerpen vzw
136. Ine Pieters in naam van Gents Actieplatform Palestina
137. Resul Tapmaz, schepen Stad Gent (SP.a)
138. Bram Vandekerckhove, gemeenteraadslid Stad Gent (Groen!)
139. Fatma Pehlivan, Vlaams Volksvertegenwoordiger (SP.a)
140. Michel Coppel (voorzitter) in naam van Missio
141. Luk De Geest (voorzitter) in naam van Caritas Vlaanderen
142. Ilse Uyttersprot, burgemeester Stad Aalst (VD&V)
143. Christophe Peeters, schepen Stad Gent (Open VLD)
144. Filip Watteeuw, Vlaams volksvertegenwoordiger (Groen!)
145. Guy Reynebeau, schepen Stad Gent (SP.a)
146. Tapmaz Resul, schepen Stad Gent (SP.a)
147. Van Pee Jef, provincieraadslid Oost-Vlaanderen (CD&V)
148. Paul Pataer, eresenator (Groen!)
149. Peter Dedecker, volksvertegenwoordiger (N-VA)
150. Paul De Witte (voorzitter en woordvoerder) in naam van basisbeweging voor democratie in samenleving en kerken – netwerk van kritische christenen en basisgroepen
151. Josiane Caproens (voorzitter IPB) in naam van Interpastoraal Beraad